

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στις Παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου
του Υπουργείου Δικαιοσύνης

«Κώδικας Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών και άλλες διατάξεις»

ΑΝΤΙΠΑΡΑΒΟΛΗ ΜΕ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΕ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ (05.10.2026)

Μέρος Α', άρθρα 12-19 · Μέρος Γ', άρθρα 73-156 · άρθρο 214 (αρίθμηση κατατεθέντος)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Δρ. Ρία Παπαδημητρίου

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Γενική Διευθύντρια startADR

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Οκτώβριος 2026

© startADR | Ινστιτούτο Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών – Δρ. Ρία Παπαδημητρίου, 2026.
Επιτρέπεται η παράθεση αποσπασμάτων με ρητή αναφορά της πηγής.

Εισαγωγικό σημείωμα

Το παρόν Παράρτημα συμπληρώνει τις Παρατηρήσεις του startADR που υποβλήθηκαν στη δημόσια διαβούλευση (opengov.gr) και επισυνάπτονται. Αντιπροβάλλει το κείμενο της διαβούλευσης με το σχέδιο νόμου που κατατέθηκε στη Βουλή στις 5 Οκτωβρίου 2026 και με την αιτιολογική του έκθεση, ως προς τις διατάξεις που σχολιάσαμε.

Ορισμένες προτάσεις μας έγιναν δεκτές: απαλείφθηκε το άρθρο 13 της διαβούλευσης για την επιλογή μεθόδου βάσει της αξίας της διαφοράς, περιορίστηκε η χρήση της βαθμίδας πιστοποίησης και διορθώθηκαν 11 από τα 17 νομοτεχνικά σφάλματα που επισημάναμε. Οι περισσότερες ουσιαστικές θέσεις μας δεν υιοθετήθηκαν. Στο άρθρο 146, για τα προσόντα των εκπαιδευτών, το κατατεθέν κείμενο απομακρύνεται ακόμη περισσότερο από τις προτάσεις μας.

Διατηρούμε στο σύνολό τους τις θέσεις των Παρατηρήσεων. Στο παρόν τα άρθρα αναφέρονται με την αρίθμηση του κατατεθέντος κειμένου. Λόγω της απάλειψης του άρθρου 13, τα περισσότερα άρθρα από το 14 έως το 104 της διαβούλευσης φέρουν πλέον αριθμό μικρότερο κατά μία μονάδα· όπου η αρίθμηση διαφέρει, σημειώνεται σε παρένθεση η αρίθμηση της διαβούλευσης («διαβ.»).

Αποτίμηση των βασικών θέσεων

Ο πίνακας αντιπαραβάλλει τις βασικές θέσεις της Σύνοψης των Παρατηρήσεων με το κατατεθέν κείμενο.

Θέση των Παρατηρήσεων	Κατατεθέν κείμενο	Αποτίμηση
Κατάργηση της διαβάθμισης (άρθρα 123 και 133)	Η διαβάθμιση διατηρείται με τα ίδια κριτήρια και την ίδια κατανομή υποθέσεων ανά αξία (άρθρο 123). Προστέθηκε ότι η βαθμίδα χρησιμοποιείται μόνο για τον διορισμό από την Επιτροπή Μητρώου και δεν δημοσιοποιείται (άρθρο 133 παρ. 1 και 7).	Εν μέρει. Ο αποκλεισμός από κατηγορίες υποθέσεων με κριτήριο την αρχαιότητα παραμένει.
Προσιτό κόστος (άρθρα 125 και 126)	Η αμοιβή της εισαγωγικής συνεδρίας παραμένει 150 ευρώ (άρθρο 125). Καταργήθηκε το αυτοτελές γραμμάτιο της εισαγωγικής συνεδρίας· παραμένει γραμμάτιο ίσο με το διπλάσιο του γραμματίου παράστασης για την εκούσια διαμεσολάβηση (άρθρο 126).	Εν μέρει. Η αμοιβή των 150 ευρώ δεν αναθεωρήθηκε.
Υποχρεωτική προδικαστική προσφυγή (άρθρα 12–19)	Απαλείφθηκαν το άρθρο 13 διαβ. (επιλογή μεθόδου βάσει αξίας) και η παρ. 2 του άρθρου 12. Δεν προστέθηκαν η επιφύλαξη υπέρ της συμφωνίας διαιτησίας, η υποχρέωση ενημέρωσης του εντολέα και η είσπραξη της κύρωσης του άρθρου 18 μετά την τελεσιδικία.	Εν μέρει.
Ίση μεταχείριση στην κατάρτιση (άρθρα 146, 150 και 151)	Το άρθρο 146 έγινε αυστηρότερο (ενότητα 3). Το πρόσθετο τμήμα 40 ωρών για τους μη νομικούς (άρθρο 150 παρ. 2) και η κλιμάκωση της μετεκπαίδευσης ανά βαθμίδα (άρθρο 151) παραμένουν.	Δεν υιοθετήθηκε· επιδεινώθηκε στο άρθρο 146.
Θεσμική εμπορική διαμεσολάβηση και από ιδιωτικούς φορείς (άρθρα 120–122)	Τα άρθρα 121 και 122 παραμένουν αμετάβλητα.	Δεν υιοθετήθηκε.
Διαφάνεια (άρθρο 142)	Η αξιοποίηση των δεδομένων των εκθέσεων για στατιστικούς σκοπούς παραμένει δυνητική («δύνανται», παρ. 5).	Δεν υιοθετήθηκε.
Συγχρονισμός της έναρξης ισχύος (άρθρα 98, 155 και 214)	Οι ημερομηνίες του άρθρου 214 παρ. 3 παραμένουν. Τα άρθρα 84, 85 και 96–101 (85, 86 και 97–102 διαβ.), μεταξύ των οποίων η κτηματολογική διαμεσολάβηση, εξακολουθούν να μην περιλαμβάνονται και ισχύουν από τη δημοσίευση, ενώ η ειδική σήμανση του άρθρου 130 παρ. 7 από τη 16η Σεπτεμβρίου 2027.	Δεν υιοθετήθηκε.
Νομοτεχνικός έλεγχος	Διορθώθηκαν 11 από τα 17 σφάλματα του Παραρτήματος των Παρατηρήσεων, μεταξύ αυτών η συστηματική παραπομπή στο άρθρο 152 αντί για το 154. Παραμένουν 6 (ενότητα 4).	Εν μέρει.

Εκπαιδευτές διαμεσολαβητών (άρθρα 131, 146 και 155 παρ. 9–10)

Στο άρθρο 146 παρ. 1 γ' ο μεταπτυχιακός και ο διδακτορικός τίτλος διαγράφηκαν εντελώς από τα προσόντα του εκπαιδευτή. Ζητούμε να αναγνωριστούν ξανά ως αυτοτελείς προσόν, όπως στο ισχύον δίκαιο.

Τι άλλαξε στο άρθρο 146 παρ. 1 γ'

Κείμενο	Ακαδημαϊκό και ουσιαστικό κριτήριο του εκπαιδευτή
ν. 4640/2019, άρθρο 22 παρ. 6 (ισχύον)	Μεταπτυχιακός ή διδακτορικός τίτλος στην εξωδικαστική επίλυση διαφορών ή σε συναφή κλάδο ή 160 ώρες μετεκπαίδευσης ή 160 ώρες εμπειρίας ως εκπαιδευτής διαμεσολαβητών.
Σχέδιο διαβούλευσης	Μεταπτυχιακός ή διδακτορικός στην εναλλακτική επίλυση διαφορών ή μεταπτυχιακός ή διδακτορικός σε συναφή κλάδο και 160 ώρες μετεκπαίδευσης (με τη συντακτική αμφισημία που επισημάναμε).
Κατατεθέν κείμενο (05.10.2026)	Μόνο 160 ώρες μετεκπαίδευσης πέραν της βασικής εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης εκπαιδευτών. Κανένας τίτλος σπουδών δεν λαμβάνεται υπόψη.

Η αμφισημία που επισημάναμε στις Παρατηρήσεις επιλύθηκε με τον αυστηρότερο τρόπο: αντί να διευκρινιστεί ότι ο τίτλος αρκεί, διαγράφηκε ο τίτλος. Κατά την αιτιολογική έκθεση, και η εναλλακτική της διδακτικής εμπειρίας «δεν διατηρείται ως αυτοτελής εναλλακτική προϋπόθεση» και αντικαθίσταται από «ένα περισσότερο δομημένο σύστημα εκπαιδευτικής επάρκειας».

Γιατί ο μεταπτυχιακός και ο διδακτορικός τίτλος δεν μπορεί να είναι αδιάφορος

- **Αντιφάσκει με την ίδια την αιτιολογική έκθεση.** Η αιτιολογική αναφέρει ότι «επανακαθορίζονται οι απαιτήσεις ως προς την ακαδημαϊκή και επιστημονική κατάρτιση των εκπαιδευτών». Στο κείμενο όμως η ακαδημαϊκή κατάρτιση δεν επανακαθορίζεται αλλά καταργείται: δεν υπάρχει πλέον καμία αναφορά σε τίτλο σπουδών.
- **Δυσανάλογη στάθμιση.** Ένας μεταπτυχιακός τίτλος δεύτερου κύκλου αντιστοιχεί σε 60 έως 120 πιστωτικές μονάδες ECTS, δηλαδή, με 25–30 ώρες φόρτου εργασίας ανά μονάδα, σε περίπου 1.500 έως 3.600 ώρες αξιολογούμενης μελέτης και έρευνας. Ο διδακτορικός τίτλος βρίσκεται στο ανώτατο επίπεδο του Εθνικού και του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Με το κατατεθέν κείμενο, ο κάτοχος διδακτορικού στη διαμεσολάβηση δεν μπορεί να διδάξει αν δεν παρακολουθήσει επιπλέον 160 ώρες σεμιναρίων, ενώ όποιος έχει μόνο τα σεμινάρια καλύπτει το κριτήριο.
- **Αντιφάσκει με το άρθρο 145.** Για τον Διευθυντή του Φορέα και τον Διευθυντή Κατάρτισης ο τίτλος σπουδών παραμένει προϋπόθεση και μάλιστα διευρύνεται (άρθρο 145 παρ. 3). Για τον εκπαιδευτή, που μεταδίδει τη γνώση, είναι αδιάφορος. Ακόμη, τα Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. των Α.Ε.Ι.

μπορούν να αδειοδοτηθούν ως Φορείς (άρθρο 145 παρ. 1 β'), ενώ ο διδακτορικός τίτλος των μελών Δ.Ε.Π. τους δεν μετρά ως προσόν διδασκαλίας.

- **Αντιφάσκει με το άρθρο 146 παρ. 2.** Επίτιμοι εκπαιδευτές «εγνωσμένου κύρους» μπορούν να καλύπτουν έως το 25% των ωρών του προγράμματος χωρίς κανένα από τα προσόντα της παρ. 1, ενώ ο κάτοχος μεταπτυχιακού ή διδακτορικού αποκλείεται.
- **Υπονομεύει τον σκοπό της ρύθμισης.** Σκοπός, κατά την αιτιολογική, είναι «η ενίσχυση της ποιότητας, της επάρκειας και της ομοιομορφίας της παρεχόμενης εκπαίδευσης». Ο ακαδημαϊκός τίτλος είναι η πιο δομημένη και εξωτερικά αξιολογημένη μορφή επάρκειας που υπάρχει.
- **Πλήττει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη και την αναλογικότητα.** Εκπαιδευτές που επένδυσαν σε μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές επειδή το άρθρο 22 παρ. 6 ν. 4640/2019 τις αναγνώριζε βλέπουν την επένδυση αυτή να μηδενίζεται. Η πρόσθετη απαίτηση σεμιναρίων από κατόχους ανώτερων τίτλων δεν εξυπηρετεί την ποιότητα και συνιστά δυσανάλογο περιορισμό της επαγγελματικής ελευθερίας (άρθρα 5 παρ. 1 και 25 παρ. 1 Σ).

Προτεινόμενη διατύπωση του άρθρου 146 παρ. 1 γ'

Κύρια πρόταση, σύμφωνα με τις Παρατηρήσεις: επαναφορά του διαζευκτικού κριτηρίου του ισχύοντος δικαίου.

«γ) να κατέχουν μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο σπουδών στον τομέα της εναλλακτικής επίλυσης διαφορών ή σε συναφή επιστημονικό κλάδο, ιδίως νομικής, οικονομικών, διοικητικών ή κοινωνικών επιστημών, ή να έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον εκατόν εξήντα (160) ώρες αποδεδειγμένης μετεκπαίδευσης πέραν της βασικής εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης εκπαιδευτών στη διαμεσολάβηση, ή να διαθέτουν τουλάχιστον εκατόν εξήντα (160) ώρες αποδεδειγμένης εμπειρίας ως εκπαιδευτές διαμεσολαβητών,»

Επικουρικά: επαναφορά τουλάχιστον της διατύπωσης του σχεδίου διαβούλευσης, με ρητή διευκρίνιση ότι ο μεταπτυχιακός ή διδακτορικός τίτλος στην εναλλακτική επίλυση διαφορών αρκεί μόνος του.

Παραμένουν επίσης αναπάντητες οι προτάσεις μας για ρητή αναγνώριση πιστοποίησης εκπαιδευτικής επάρκειας στη διαμεσολάβηση από πρόγραμμα τουλάχιστον 40 ωρών (περ. β') και για τον περιορισμό και τα κριτήρια των επίτιμων εκπαιδευτών (παρ. 2).

Μεταβατικό καθεστώς (άρθρο 155 παρ. 9 και 10)

Η παρ. 10 έμεινε αμετάβλητη και η αιτιολογική δεν τη σχολιάζει: για το άρθρο 155 αναφέρει μόνο ότι «προβλέπονται οι μεταβατικές διατάξεις του Μέρους Γ'». Με το αυστηρότερο άρθρο 146, η διάκριση που επισημάναμε μεγαλώνει. Ο εκπαιδευτής που ασκεί ήδη το έργο του εγγράφεται στο Μητρώο, ενώ ο κάτοχος διδακτορικού που θα ξεκινήσει να διδάσκει μετά την έναρξη ισχύος αποκλείεται, έως ότου συμπληρώσει 160 ώρες σεμιναρίων και 80 ώρες ως βοηθός εκπαιδευτή.

Ταυτόχρονα, η παρ. 10 δεν ορίζει ρητά, όπως η παρ. 2 για τους διαμεσολαβητές («χωρίς να απαιτείται νέα αίτηση ή εξέταση»), ότι η εγγραφή γίνεται χωρίς τα νέα προσόντα. Ούτε συνδέει την εγγραφή με το άρθρο 146, ώστε ο εγγεγραμμένος εκπαιδευτής να μετρά στους τρεις εκπαιδευτές ανά

κύκλο που απαιτεί πλέον το άρθρο 145 παρ. 6, ιδίως για νέους Φορείς, στους οποίους η παρ. 9 δεν παρέχει χρόνο προσαρμογής. Προτείνουμε:

- **Μετάθεση της έναρξης ισχύος των νέων προσόντων.** Το άρθρο 146 να ισχύσει δύο τουλάχιστον έτη μετά τη δημοσίευση, ώστε όσοι αποκτούν την ιδιότητα του εκπαιδευτή στο μεταξύ να υπάγονται στην ίδια μεταχείριση με τους ήδη ασκούντες.
- **Σαφής και ενιαία μεταβατική ρύθμιση.** Ρητή εγγραφή χωρίς τις προϋποθέσεις των άρθρων 146 παρ. 1 και 131 παρ. 2 α', συνέχιση του έργου έως την εγγραφή, προθεσμία έκδοσης της υπουργικής απόφασης του άρθρου 154 παρ. 1 ε' και αναγνώριση των εγγεγραμμένων για κάθε Φορέα, υφιστάμενο ή νέο.
- **Επαρκής χρόνος για τους Φορείς.** Η προθεσμία της παρ. 9 να εκκινεί από την έκδοση της κανονιστικής πράξης για την αδειοδότηση και να είναι τουλάχιστον διετής.
- **Ίση εφαρμογή, αν δεν γίνουν δεκτά τα ανωτέρω.** Τα νέα προσόντα να ισχύσουν αδιακρίτως για όλους τους εκπαιδευτές. Η επιβολή τους μόνο στους νεοεισερχόμενους δεν αντέχει σε έλεγχο ισότητας και αναλογικότητας (άρθρα 4 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 25 παρ. 1 Σ· άρθρο 15 Οδηγίας 2006/123/ΕΚ· άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ).

Προτεινόμενη διατύπωση:

Άρθρο 155 παρ. 10: «10. Εκπαιδευτές διαμεσολαβητών που ασκούν νομίμως το έργο τους σε αδειοδοτημένο Φορέα Κατάρτισης κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 146 εγγράφονται στο Μητρώο Εκπαιδευτών Διαμεσολαβητών του άρθρου 131, κατόπιν αίτησής τους που υποβάλλεται εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος της υπουργικής απόφασης της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 154, χωρίς να απαιτείται η συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 146 και της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 131. Οι εγγεγραφόμενοι λογίζονται ότι πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 146 για τη συνεργασία τους με κάθε Φορέα Κατάρτισης, υφιστάμενο ή νέο. Έως την εγγραφή τους, εξακολουθούν να ασκούν νομίμως το έργο τους. Η υπουργική απόφαση της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 154 εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.»

Άρθρο 214 παρ. 3, νέα περίπτωση: «ε) το άρθρο 146 από την παρέλευση δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του παρόντος.»

Νομοτεχνικά σφάλματα: τι διορθώθηκε και τι παραμένει

Από τα 17 σφάλματα του Παραρτήματος των Παρατηρήσεων διορθώθηκαν 11: άρθρα 15 παρ. 4 (19 διαβ.), 76 παρ. 1 β' (77 διαβ.), 83 παρ. 6 (84 διαβ.), 88 παρ. 1 (89 διαβ.), 109 παρ. 1, 125 παρ. 6, 129 παρ. 6, 130 παρ. 6 και 7, 145 παρ. 8, 147 παρ. 10 και 156 παρ. 3. Παραμένουν τα εξής έξι:

Διάταξη (κατατεθέν)	Ως έχει	Προτεινόμενη διόρθωση
Άρθρο 82 παρ. 1 (83 διαβ.)	Περ. ζ' της παρ. 2 του άρθρου 904 ΚΠολΔ	Περ. γ', όπως στο άρθρο 183 του σχεδίου
Άρθρο 133 παρ. 3 γ' και 4 γ'	«αίτησης της παρ. 7»	«αίτησης της παρ. 6»
Άρθρο 136 παρ. 3	Άρθρο 8 ν. 3528/2007 (αφορά κωλύματα διορισμού)	Αναδιατύπωση της παραπομπής
Άρθρο 155 παρ. 3	«διαδικασίας της παρ. 1»	«παρ. 2»
Άρθρο 170 παρ. 5	«παρ. 5 του άρθρου 164»	«παρ. 6 του άρθρου 164»
Άρθρο 214 παρ. 3	Δεν περιλαμβάνει τα άρθρα 84, 85 και 96–101 (85, 86 και 97–102 διαβ.)	Ρητή ένταξή τους στην οικεία ημερομηνία έναρξης ισχύος

Δρ. Ρία Παπαδημητρίου

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Γενική Διευθύντρια

για λογαριασμό του startADR | Ινστιτούτο Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών

Οκτώβριος 2026